

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจต่อการปลูkmันฝรั่งแบบมีพันธะสัญญาของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรผู้ปลูkmันฝรั่งภายใต้พันธะสัญญากับบริษัท เป๊ปซี่-โคล่า (ไทย) เทรคดิ้ง จำกัด ภายในปีพ.ศ. 2549 ที่ผ่าน มา จำนวน 299 ราย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ แปลผล และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์ ออกเป็น 4 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจ ของเกษตรกร
- ตอนที่ 2 การปลูkmันฝรั่งของเกษตรกร
- ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการปลูkmันฝรั่งแบบมีพันธะสัญญาของเกษตรกร
- ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 สภาพทางด้านสังคม และเศรษฐกิจ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน สภาพ การถือครองที่ดิน และรายได้รวมของครอบครัวต่อ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 สภาพทางด้านสังคม ของเกษตรกร

n = 299						
สภาพสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ต่ำสุด	สูงสุด
เพศ						
ชาย	237	79.30				
หญิง	62	20.70				

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 299					
สภาพสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ต่ำสุด สูงสุด
อายุ (ปี)		45.61	9.37	23	77
น้อยกว่า 35	44	14.70			
35 - 45	100	33.40			
46 - 55	113	37.80			
56 - 65	35	11.70			
มากกว่า 65	7	2.30			
ระดับการศึกษา					
ไม่ได้รับการศึกษา	8	2.70			
ประถมศึกษา	245	81.90			
มัธยมศึกษา	43	14.40			
ระดับปริญญาตรี	2	0.70			
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.30			
สมาชิกในครัวเรือน (คน)		3.92	1.19	2	7
2 - 3	121	40.50			
4 - 5	141	47.20			
6 - 7	37	12.40			

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพสังคมของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีลักษณะพื้นฐานทางสังคม ดังนี้ (ตารางที่ 4.1)

เพศ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 79.30) เป็นเพศชาย และส่วนน้อย (ร้อยละ 20.70) เป็นเพศหญิง

อายุ พบว่า เกษตรกรหนึ่งในสาม(ร้อยละ 37.80) มีอายุ ระหว่าง 46-55 ปี รองลงมา ร้อยละ 33.40 มีอายุระหว่าง 35-45 ปี และมีส่วนน้อยที่สุด (ร้อยละ 2.30) มีอายุมากกว่า 65 ปี โดยมี อายุเฉลี่ย 45.61 ปี อายุต่ำสุด 23 ปี สูงสุด 77 ปี

ระดับการศึกษา เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.90) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมา (ร้อยละ 14.40) จบการศึกษามัธยมศึกษา และมีส่วนน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.03) มีการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี

สมาชิกในครัวเรือน เกษตรกรประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 47.20) มีสมาชิก 4 – 5 คน รองลงมา ร้อยละ 40.50 มีสมาชิก 2 – 3 คน และส่วนน้อย (ร้อยละ 12.40) มีสมาชิก 6 – 7 คน โดยมี สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.92 คน สูงสุด 7 ต่ำสุด 2 คน

ตารางที่ 4.2 สภาพทางด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร

n = 299						
สภาพเศรษฐกิจ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ต่ำสุด	สูงสุด
สภาพการถือครองที่ดิน						
ของตนเอง	207	69.20				
เช่าผู้อื่น	92	30.80				
รายได้รวมของครอบครัว (บาท/ปี)			66,529.45	59,009.69	15,000	800,000
น้อยกว่า 40,000	102	34.10				
40,000 – 50,000	58	19.40				
50,001 – 60,000	26	8.70				
60,001 – 70,000	20	6.70				
มากกว่า 70,000	93	31.10				

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมี ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ดังนี้ (ตารางที่ 4.2)

สภาพการถือครองที่ดิน เกษตรกรสองในสาม (ร้อยละ 69.20) มีพื้นที่ถือครองเป็นของตนเอง และหนึ่งในสาม (ร้อยละ 30.80) เช่าจากผู้อื่น

รายได้รวมของครอบครัว (บาท/ปี) เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 34.10) มีรายได้รวมของครอบครัวน้อยกว่า 40,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 31.10 มีรายได้รวมของครอบครัวมากกว่า 70,000 บาท โดยมีรายได้สุทธิเฉลี่ย 66,529.45 บาทต่อปี รายได้ต่ำสุด 15,000 บาท และสูงสุด 800,000 บาท

ตอนที่ 2 สภาพการปลูกมันฝรั่งของเกษตรกร

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการปลูกมันฝรั่งของเกษตรกร โดยจำแนกตามประสบการณ์การปลูกมันฝรั่ง ขนาดพื้นที่ปลูกมันฝรั่ง การจ้างแรงงานที่ใช้ในการผลิตมันฝรั่ง แหล่งเงินทุน แหล่งเงินกู้ยืม จำนวนเงินกู้ยืม ความเสียหายจากการปลูกมันฝรั่ง สาเหตุความเสียหายที่เกิดกับการปลูกมันฝรั่งค่าใช้จ่ายในการปลูกมันฝรั่งต่อ 1 ฤดูการผลิต ราคาขายมันฝรั่ง และรายได้สุทธิจากการขายมันฝรั่ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

ตารางที่ 4.3 การปลูกมันฝรั่งของเกษตรกร

n = 299						
การปลูกมันฝรั่ง	จำนวน(ราย)	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ต่ำสุด	สูงสุด
ประสบการณ์ปลูกมันฝรั่ง (ปี)			5.67	3.47	0	20
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5	186	62.20				
6-10	96	32.10				
11-15	13	4.30				
มากกว่า 15	4	1.30				
ขนาดพื้นที่ปลูกมันฝรั่ง (ไร่)			3.54	3.34	1	50
น้อยกว่า 5	267	89.30				
5-10	28	9.40				
มากกว่า 10	4	1.30				

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n=299						
การปลูkmันฝรั่ง	จำนวน(ราย)	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ต่ำสุด	สูงสุด
การจ้างแรงงาน		6.22	5.92	1	25	
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
เตรียมพื้นที่	299	100.00				
ปลูก	242	80.90				
บำรุงดูแลรักษา	61	20.40				
เก็บเกี่ยว	251	83.90				
ขนส่งผลผลิต	148	49.50				
แหล่งเงินทุน						
ทุนส่วนตัว	210	70.20				
กู้ยืมเงิน	89	29.80				
แหล่งเงินกู้ยืม						
ธนาคารเพื่อการเกษตรฯ	29	9.70				
ธนาคารพาณิชย์	18	6.02				
กองทุนหมู่บ้าน	19	6.35				
สหกรณ์การเกษตร	13	4.35				
ญาติพี่น้อง	10	3.34				
จำนวนเงินกู้ยืม (บาท)			17,754.14	12,215.38	1,000	100,000
น้อยกว่า 10,000	23	25.80				
10,000-20000	36	40.40				
20,001-30,000	19	21.30				
30,001-40,000	5	5.60				
มากกว่า 40,000	6	6.70				

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 299						
การปลูkmันฝรั่ง	จำนวน(ราย)	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ต่ำสุด	สูงสุด
ความเสียหาย						
ไม่มี	21	7.00				
มี	278	93.00				
สาเหตุความเสียหายที่เกิดกับการปลูkmันฝรั่ง						
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
หวั่นรู้ไม่ได้คุณภาพ	184	61.50				
เตรียมแปลงปลูกไม่ได้มาตรฐาน	65	21.70				
ให้น้ำไม่พอคิและไม่สม่ำเสมอ	43	14.40				
ให้ปุ๋ยและสารเคมีมาก/น้อยเกิน	10	3.30				
โรคพืช และแมลงทำความเสียหาย	178	59.50				
เครื่องมือการเก็บเกี่ยว	76	25.40				
การเก็บเกี่ยวล่าช้ากว่ากำหนด	72	24.10				
การขนส่งผลผลิตมายังจุดรับซื้อ	22	7.40				
ค่าใช้จ่ายในการปลูkmันฝรั่ง (บาท)			40,740	33,492	6,400	385,000
น้อยกว่า 30,000	118	39.50				
30,000-40,000	68	22.70				
40,001-50,000	58	19.40				
50,001-60,000	22	7.40				
มากกว่า 60,000	33	11.00				
ราคาขายมันฝรั่ง(บาท/กก.)			8.72	0.72	8	13
8-9	290	39.50				
10-11	1	22.70				
12-13	8	19.40				

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 299						
การปลูkmันฝรั่ง	จำนวน(ราย)	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ต่ำสุด	สูงสุด
รายได้สุทธิ	67,783	73,301	6,887	1,050,000		
น้อยกว่า 40,000	88	29.40				
40,000-60,000	83	27.80				
60,001-80,000	64	21.40				
80,001-100,000	29	9.70				
มากกว่า 100,000	35	11.70				

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปลูkmันฝรั่งของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีสภาพการปลูkmันฝรั่ง ดังนี้ (ตารางที่ 4.3)

ประสบการณ์การปลูkmันฝรั่ง เกษตรกรสองในสาม (ร้อยละ 62.20) มีประสบการณ์การปลูkmันฝรั่งน้อยกว่า 5 ปี รองลงมา ร้อยละ 32.10 มีประสบการณ์การปลูkmันฝรั่งระหว่าง 6-10 ปี มีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 1.30) มีประสบการณ์การปลูkmันฝรั่งมากกว่า 15 ปี เกษตรกรมีประสบการณ์การปลูkmันฝรั่งเฉลี่ย 5.67 ปี

ขนาดพื้นที่ปลูkmันฝรั่ง เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.30) มีขนาดพื้นที่ปลูkmันฝรั่งน้อยกว่า 5 ไร่ รองลงมา (ร้อยละ 9.40) มีขนาดพื้นที่ปลูkmันฝรั่ง ระหว่าง 5-10 ไร่ มีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 1.30) มีขนาดพื้นที่ปลูkmันฝรั่ง มากกว่า 10 ไร่ โดยมีพื้นที่ใช้ปลูkmันฝรั่งน้อยที่สุด 1 ไร่ และมีพื้นที่ปลูkmันฝรั่งมากที่สุด 50 ไร่ และเกษตรกรมีขนาดพื้นที่ปลูkmันฝรั่งเฉลี่ย 3.54 ไร่

การจ้างแรงงาน เกษตรกรทั้งหมดมีการจ้างแรงงานในการเตรียมพื้นที่ปลูkmันฝรั่ง รองลงมาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.90) มีการจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยวมันฝรั่ง และจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 20.40) มีการจ้างแรงงานในการบำรุงดูแลรักษามันฝรั่ง

แหล่งเงินทุน เกษตรกรสองในสาม (ร้อยละ 70.20) ใช้เงินทุนส่วนตัวในการปลูkmันฝรั่ง และหนึ่งในสาม (ร้อยละ 29.80) มีการกู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการปลูkmันฝรั่ง โดยหนึ่งในสาม (ร้อยละ 32.58) ของผู้กู้ กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รองลงมา (ร้อยละ 21.35) ของผู้กู้ กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน โดยจำนวนเงินกู้ยืมที่น้อยที่สุดเท่ากับ 1,000 บาท และมากที่สุดเท่ากับ 100,000 บาท และเกษตรกรมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 17,754.14 บาท

ความเสียหายจากการปลูกมันฝรั่ง เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 93.00) มีความเสียหายจากการปลูกมันฝรั่ง โดยเกษตรกรสองในสาม (ร้อยละ 61.50) มีสาเหตุความเสียหายเกิดจากหัวพันธุ์ไม่ได้คุณภาพ รองลงมา ร้อยละ 59.50 เกิดจากโรคพืช และแมลงทำความเสียหาย

ค่าใช้จ่ายในการปลูกมันฝรั่ง เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 39.50) มีค่าใช้จ่ายในการปลูกมันฝรั่งน้อยกว่า 30,000 บาทต่อ 1 ฤดูกาลผลิต รองลงมา ร้อยละ 22.70 มีค่าใช้จ่ายในการปลูกมันฝรั่ง ระหว่าง 30,000-40,000 บาทต่อ 1 ฤดูกาลผลิต และมีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 7.40) มีค่าใช้จ่ายในการปลูกมันฝรั่ง ระหว่าง 50,001-60,000 บาทต่อ 1 ฤดูกาลผลิต โดยค่าใช้จ่ายในการปลูกมันฝรั่งต่อ 1 ฤดูกาลผลิตที่น้อยที่สุดเท่ากับ 6,400 บาท และมากที่สุดเท่ากับ 385,000 บาท และเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการปลูกมันฝรั่งต่อ 1 ฤดูกาลผลิตเฉลี่ย 40,740.68 บาท

ราคาขายมันฝรั่ง เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 97.00) ขายมันฝรั่งได้ในราคาระหว่าง 8-9 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมา ร้อยละ 2.70 ขายมันฝรั่งได้ในราคาระหว่าง 12-13 บาทต่อกิโลกรัม โดยเฉลี่ยเกษตรกรขายมันฝรั่งได้ในราคา 8.72 บาทต่อกิโลกรัม

รายได้สุทธิ เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 29.40) มีรายได้สุทธิจากการขายมันฝรั่งน้อยกว่า 40,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 27.80 มีรายได้สุทธิจากการขายมันฝรั่ง ระหว่าง 40,000-60,000 บาท และเกษตรกรจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 9.70) มีรายได้สุทธิจากการขายมันฝรั่งระหว่าง 80,001-100,000 บาท โดยรายได้สุทธิจากการขายมันฝรั่งเฉลี่ย 67,783.14 บาท น้อยที่สุดเท่ากับ 6,887 บาทและมากที่สุดเท่ากับ 1,050,000 บาท

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการปลูกมันฝรั่งแบบมีพันธะสัญญาของเกษตรกร

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงระดับความพึงพอใจต่อการปลูกมันฝรั่งแบบมีพันธะสัญญาของเกษตรกรเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

- 3.1 ด้านข้อกำหนดในสัญญาการปลูกมันฝรั่ง
- 3.2 ด้านการให้คำแนะนำและการส่งเสริมการเกษตร
- 3.3 ด้านการบริการสินเชื่อ
- 3.4 ด้านการให้ความสะดวกและบริการรับซื้อผลผลิต

ตารางที่ 4.4 ความพึงพอใจต่อการปลูkmันฝรั่งแบบมีพันธะสัญญาของเกษตรกร

n = 299

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ					— X	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
1. ด้านข้อกำหนดในสัญญาการปลูกมันฝรั่ง							
1.1 การห้ามขายผลผลิตให้กับผู้อื่น	114 (1.0)	54 (15.4)	82 (27.4)	46 (18.1)	3 (38.1)	3.77	มาก
1.2 การประกันราคาซื้อผลผลิต	30 (10.0)	20 (8.0)	120 (40.1)	73 (24.4)	52 (17.4)		
1.3 เงื่อนไขคุณภาพของผลผลิตที่รับซื้อ	12 (4.0)	15 (5.0)	166 (55.5)	91 (30.4)	15 (5.0)	2.73	ปาน กลาง
1.4 ข้อกำหนดเกี่ยวกับระยะเวลาการชำระเงิน	8 (2.7)	8 (2.7)	130 (43.5)	67 (22.4)	86 (28.8)		
2. ด้านการให้คำแนะนำและการส่งเสริมการเกษตร							
2.1 ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่กับการให้บริการเกษตรกร	43 (14.4)	113 (37.8)	105 (35.1)	31 (10.4)	7 (2.3)	3.52	มาก
2.2 ความรู้ ความชำนาญเกี่ยวกับการปลูกมันฝรั่ง	31 (10.4)	132 (44.1)	113 (37.8)	22 (7.4)	1 (0.3)	3.57	มาก
2.3 การให้คำแนะนำในทุกช่วงระยะเวลาการปลูกจากเจ้าหน้าที่ของบริษัท	36 (12.0)	117 (39.1)	131 (43.8)	13 (4.3)	2 (0.7)	3.58	มาก
2.4 การให้ความช่วยเหลือและเอาใจใส่	47 (15.7)	134 (44.8)	92 (30.8)	22 (7.4)	4 (1.3)	3.66	มาก
2.5 ความกระตือรือร้นในการให้บริการแก่เกษตรกรของเจ้าหน้าที่	62 (20.7)	129 (43.1)	82 (27.4)	22 (7.4)	4 (1.3)	3.75	มาก
2.6 การชี้แจงเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้หัวพันธุ์ ปุ๋ย และสารเคมีให้เกษตรกรเจ้าหน้าที่	62 (20.7)	84 (28.1)	135 (45.2)	14 (4.7)	4 (1.3)	3.62	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 299							
ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ						ความ หมาย
	5	4	3	2	1	— X	
3. ด้านการบริการสินค้าเชื้อ							
3.1 คุณภาพของหัวพันธุ์ที่จัดหาให้	30	19	179	45	26	2.94	ปาน
	(10.0)	(6.4)	(59.9)	(15.1)	(8.7)		กลาง
3.2 ประสิทธิภาพสารเคมีป้องกัน กำจัดวัชพืช โรคและแมลง ที่จัดให้	50	141	90	17	1	3.74	มาก
	(16.7)	(47.2)	(30.1)	(5.7)	(0.3)		
3.3 การจัดหาปุ๋ยเคมีให้เกษตรกร	76	123	91	7	2	3.88	มาก
	(25.4)	(41.1)	(30.4)	(2.3)	(0.7)		
3.4 ความสะดวกในการเบิกจ่ายปัจจัย การผลิต	36	119	109	26	9	3.49	ปาน
	(12.0)	(39.8)	(36.5)	(8.7)	(3.0)		กลาง
3.5 ความพอเพียงปัจจัยการผลิตกับ ความต้องการ	20	88	153	34	4	3.29	ปาน
	(6.7)	(29.4)	(51.2)	(11.4)	(1.3)		กลาง
4. ด้านการให้ความสะดวกและบริการรับซื้อผลผลิต							
4.1 สถานที่รับซื้อผลผลิตและแหล่ง ผลิต	60	43	179	13	4	3.47	มาก
	(20.1)	(14.4)	(59.9)	(4.3)	(1.3)		
4.2 ความเหมาะสมของสถานที่รับซื้อ	70	73	150	5	1	3.69	มาก
	(23.4)	(24.4)	50.2)	(1.7)	(0.3)		
4.3 ความน่าเชื่อถือของเครื่องชั่งน้ำ หนักผลผลิต	46	57	177	14	5	3.42	ปาน
	(15.4)	(19.1)	(59.2)	(4.7)	(1.7)		กลาง
4.4 การรับซื้อตามราคาที่กำหนด	58	93	105	12	31	3.45	ปาน
	(19.4)	(31.1)	(35.1)	(4.0)	(10.4)		กลาง
4.5 การตรวจสอบคุณภาพของผลผลิต ที่รับซื้อ	21	21	111	120	26	2.64	ปาน
	(7)	(7)	(37.1)	(40.1)	(8.7)		กลาง
4.6 การหักน้ำ หนักของเกษตรกร	11	10	116	69	93	2.25	น้อย
	(3.7)	(3.3)	(38.8)	(23.1)	(31.1)		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ						ความ หมาย
	5	4	3	2	1	— X	
4.7 การหักเงินคืนเชื่อปัจจัยการผลิตจาก เงินค่าจำหน่ายผลผลิตของตัวแทน เกษตรกร	16 (5.4)	49 (16.4)	175 (58.5)	50 (16.7)	9 (3.0)	3.04	ปาน กลาง
4.8 ความสะดวกรวดเร็วในระบบการ รับซื้อ	24 (8.0)	76 (25.4)	137 (45.8)	40 (13.4)	22 (7.4)	3.13	ปาน กลาง
4.9 ระยะเวลาที่ได้รับเงิน	6 (2.0)	7 (2.3)	108 (36.1)	63 (21.1)	115 (38.5)	2.08	น้อย

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงระดับความพึงพอใจต่อการปลูกมันฝรั่งแบบมีพันธะ
สัญญาของเกษตรกรเป็น 4 ด้าน ดังนี้ (ตารางที่ 4.4)

1. ด้านข้อกำหนดในสัญญาการปลูกมันฝรั่ง พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับ
มาก ได้แก่ การห้ามขายผลผลิตให้กับผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 3.77)

เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ในเรื่องเงื่อนไขคุณภาพของผลผลิตที่รับ
ซื้อ (ค่าเฉลี่ย 2.73) และการประกันราคารับซื้อผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.69)

เกษตรกรความพึงพอใจในระดับน้อย ในเรื่องข้อกำหนดเกี่ยวกับระยะเวลาการชำระ
เงิน (ค่าเฉลี่ย 2.28)

2. ด้านการให้คำแนะนำและการส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจ
ในระดับมากถึง 6 ประเด็น ดังนี้ ความกระตือรือร้นของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการแก่เกษตรกร
(ค่าเฉลี่ย 3.75) การให้ความช่วยเหลือและเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 3.66) การชี้แจงของ
เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้หัวพันธุ์ ปุ๋ย และสารเคมีให้เกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.62)
การให้คำแนะนำในทุกช่วงระยะเวลาการปลูกจากเจ้าหน้าที่ของบริษัทอย่างครบถ้วน (ค่าเฉลี่ย 3.58)
ความชำนาญของเจ้าหน้าที่กับการให้บริการเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.57) และความเพียงพอของ
เจ้าหน้าที่กับการให้บริการเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.52)

3. ด้านการบริการสินเชื่อ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก ในเรื่อง การจัดหาปุ๋ยเคมีให้เกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.88) การจัดหาสารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช โรคและแมลงที่มีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.74) และความสะดวกรวดเร็วในการเบิกจ่ายปัจจัยการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.49)

เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ในเรื่อง ความพอเพียงของปัจจัยการผลิตต่อความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.29) และคุณภาพของหัวพันธุ์ที่จัดบริการให้ (ค่าเฉลี่ย 2.94)

4. ด้านการให้ความสะดวกและบริการรับซื้อผลผลิต พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก ในด้านความเหมาะสมของสถานที่รับซื้อ (ค่าเฉลี่ย 3.69) และความใกล้ - ใกล้ของสถานที่รับซื้อผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.47)

เกษตรกรความพึงพอใจในระดับปานกลาง ในประเด็นการรับซื้อตามราคาที่กำหนด (ค่าเฉลี่ย 3.45) ความน่าเชื่อถือของเครื่องชั่งน้ำหนักผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.42) ความสะดวกรวดเร็วในระบบการรับซื้อ (ค่าเฉลี่ย 3.13) การหักเงินสินเชื่อปัจจัยการผลิตจากเงินค่าจำหน่ายผลผลิตของตัวแทนเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.04) และ การตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตที่รับซื้อ (ค่าเฉลี่ย 2.64)

เกษตรกรพึงพอใจในระดับน้อย ในประเด็น การหักน้ำหนักผลผลิตของเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.25) และ ระยะเวลาที่ได้รับเงิน (ค่าเฉลี่ย 2.0)

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูkmันฝรั่ง แบบมีพื้นที่สัญญา

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงปัญหาของเกษตรกรต่อการปลูkmันฝรั่งแบบมีพื้นที่สัญญาของเกษตรกรแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 4.1 ด้านข้อกำหนดในสัญญาการปลูkmันฝรั่ง
- 4.2 ด้านการให้คำแนะนำและการส่งเสริมการเกษตร
- 4.3 ด้านบริการสินเชื่อ
- 4.4 ด้านการให้ความสะดวกและบริการรับซื้อผลผลิต

ตารางที่ 4.5 ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูkmันฝรั่งแบบมีพื้นที่สัญญา

n= 299		
ประเภทปัญหา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. ด้านข้อกำหนดในสัญญาการปลูkmันฝรั่ง		
1.1 การประกันราคารับซื้อผลผลิต	176	58.90
1.2 เงื่อนไขคุณภาพของผลผลิตที่รับซื้อ	134	44.80
1.3 ระยะเวลาการชำระเงิน	101	33.80
1.4 การห้ามขายผลผลิตให้กับผู้อื่น	79	26.40
2. ด้านการให้คำแนะนำและการส่งเสริมการเกษตร		
2.1 เจ้าหน้าที่ไม่ชี้แจงเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้ หัวพันธุ์ ปุ๋ย และสารเคมีให้เกษตรกร	115	38.50
2.2 การให้คำแนะนำในทุกช่วงระยะเวลาการปลูกจาก เจ้าหน้าที่ของบริษัทไม่ครบถ้วน	67	22.40
2.3 เจ้าหน้าที่ขาดกระตือรือร้นในการให้บริการแก่เกษตรกร	55	18.40
2.4 ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่กับการให้บริการเกษตรกร	45	15.10
2.5 เจ้าหน้าที่ขาดการให้ความช่วยเหลือและเอาใจใส่	37	12.40
2.6 เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ ความชำนาญเกี่ยวกับการปลูkmันฝรั่ง	25	8.40

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

N=299		
ประเภทปัญหา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
3. ด้านบริการสินเชื่อ		
3.1 คุณภาพของหัวหน้าที่จัดหาให้ไม่ดี	160	53.50
3.2 สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืชโรคและแมลง ที่จัดให้ไม่มีประสิทธิภาพ	99	33.10
3.3 ความล่าช้าในการเบิกจ่ายปัจจัยการผลิต	72	24.10
3.4 ปัจจัยการผลิตมีไม่พอเพียงกับความต้องการ	69	23.10
3.5 การจัดหาปุ๋ยเคมีให้เกษตรกร	61	20.40
4. ด้านการให้ความสะดวกและบริการรับซื้อผลผลิต		
4.1 การหักน้ำ หนักของเกษตรกรมากเกินไป	194	64.90
4.2 การตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตที่รับซื้อ	103	34.40
4.3 สถานที่รับซื้อผลผลิตอยู่ไกล	76	25.40
4.4 เครื่องชั่งน้ำ หนักผลผลิต ไม่มีความน่าเชื่อถือ	40	13.40
4.5 สถานที่รับซื้อไม่เหมาะสม	29	9.70
4.6 การหักเงินสินเชื่อปัจจัยการผลิตจากเงินค้ำจำนำ	15	5.00
ผลผลิตของตัวแทนเกษตรกร		
4.7 ระยะเวลาที่ได้รับเงินนานเกินไป	196	65.50
4.8 ความไม่สะดวกรวดเร็วในระบบการรับซื้อ	110	36.80

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงระดับปัญหาต่อการปลูกมันฝรั่งแบบมีพันธสัญญาของเกษตรกรเป็น 4 ด้าน ดังนี้ (ตารางที่ 4.5)

1. ด้านข้อกำหนดในสัญญาการปลูกมันฝรั่ง พบว่า เกษตรกรสองในสาม (ร้อยละ 58.90) มีปัญหาในประเด็นการประกันราคาซื้อผลผลิต รองลงมา ร้อยละ 44.80 มีปัญหาในประเด็นเงื่อนไขคุณภาพของผลผลิตที่รับซื้อ และเกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 33.80) มีปัญหาในประเด็นระยะเวลาการชำระเงิน

2. ด้านการให้คำแนะนำและการส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 38.50) มีปัญหาในประเด็นเจ้าหน้าที่ไม่ชี้แจงเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้หัวพันธุ์

และสารเคมีให้เกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 22.40 มีปัญหาในประเด็นการให้คำแนะนำในทุกช่วงระยะเวลาการปลูกจากเจ้าหน้าที่ของบริษัทไม่ครบถ้วน

3. ด้านบริการสินเชื่อ พบว่า เกษตรกรครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.50) มีปัญหาในประเด็นคุณภาพของหัวพันธุ์ที่จัดหาให้ไม่ดี รองลงมา ร้อยละ 33.10 มีปัญหาในประเด็นการจัดหาสารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช โรคและแมลงที่ไม่มีคุณภาพ

4. ด้านการให้ความสะดวกและบริการรับซื้อผลผลิต พบว่า เกษตรกรสองในสาม (ร้อยละ 69.00) มีปัญหาในประเด็นการตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตที่รับซื้อ รองลงมา ร้อยละ 65.60 เกษตรกรมีปัญหาลงในประเด็นระยะเวลาที่ได้รับเงินนานเกินไป

ตารางที่ 4.6 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูkmันฝรั่งแบบมีพันธะสัญญา

n = 299		
ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ (ราย)
1. ด้านข้อกำหนดในสัญญาการปลูkmันฝรั่ง		
1.1 ควรปรับราคาให้สอดคล้องกับต้นทุนที่เพิ่มขึ้น จากเดิม 8-9 บาทเป็น 9-10 บาท	206	68.89
1.2 ควรลดระยะเวลาการจ่ายเงินให้เร็วขึ้นประมาณ 15 วันหลังจากรับซื้อ	101	33.77
1.3 ควรกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับคุณภาพให้ชัดเจนและชี้แจงก่อนการรับซื้อ	90	30.10
1.4 ช่วยซื้อผลผลิต หัวเขียวและหัวแตกธรรมชาติที่มีตำหนิเล็กน้อย	44	14.71
1.5 ผลผลิตที่บริษัทไม่ต้องการ(มันมีตำหนิต่างๆ)ควรให้เกษตรกรจำหน่ายให้กับผู้อื่นได้	27	9.03
2. ด้านการให้คำแนะนำและการส่งเสริมการเกษตร		
2.5 เจ้าหน้าที่ควรเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำเกษตรกรทุกๆ 1 หรือ 2 สัปดาห์ อย่างสม่ำเสมอและควรให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาทุกช่วงการเจริญเติบโต	199	66.56
2.8 ควรจัดให้มีการอบรมเรื่องการใช้สารเคมีและควรแนะนำเกษตรกรให้เข้าใจทุกครั้งก่อนเบิกสารเคมีไปใช้	153	51.17
2.4 ควรจัดให้มีการอบรมและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเกษตรกร เจ้าหน้าที่ และผู้รู้ เกี่ยวกับการปลูkmันฝรั่ง	150	50.16
2.7 เจ้าหน้าที่ควรมีความกระตือรือร้นในการให้บริการแก่เกษตรกรมากขึ้น	138	48.15
2.6 เจ้าหน้าที่ควรติดตามแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรจนลุล่วงและควรเอาใจใส่ในการแก้ไขปัญหามากขึ้น	137	45.81
2.1 เพิ่มเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ	31	10.36
2.3 ควรมีผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการปลูkmันฝรั่งมาอบรมเจ้าหน้าที่ก่อนออกปฏิบัติงาน	25	8.36
2.2 มี Call center สำหรับโทรปรึกษาขอคำแนะนำ/ความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่	14	4.68

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 299		
ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
(ราย)		
3. ด้านการบริการด้านสินเชื่อ		
3.1 ควรคัดหัวพันธุ์ที่มีคุณภาพก่อนส่งมอบให้เกษตรกรและควรจัดหาหัวพันธุ์ราคาถูกให้เกษตรกร	260	86.95
3.2 ควรหาสารเคมีที่มีประสิทธิภาพและราคาถูกให้เกษตรกร นอกจากนี้ควรมีสารเคมีหลายๆชนิดให้เกษตรกรเลือกใช้ และควรเปลี่ยนชนิด/ยี่ห้อของสารเคมีตลอดเพื่อป้องกันการดื้อยา	199	66.56
3.3 ควรส่งเสริมวิธีการบริหารจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานไม่เน้นแต่การใช้สารเคมีอย่างเดียว	99	33.11
3.4 ควรจัดหาปุ๋ยให้พอกับความต้องการใช้ของเกษตรกรและสามารถเบิกจ่ายปัจจัยการผลิตได้ตลอดเมื่อต้องการใช้	161	53.84
3.5 ควรเตรียมปัจจัยการผลิตให้พร้อมก่อนปลูกและสามารถเบิกจ่ายให้เพียงพอและทันเวลา	172	57.52
4. ด้านการให้ความสะดวกและบริการรับซื้อผลผลิต		
4.1 ควรขยายหรือเพิ่มจุดรับซื้อ	176	58.86
4.2 ควรทำถนนทางเข้า-ออกและเส้นทางการเดินรถให้ดีขึ้นและควรมีบริเวณสำหรับจอดรถรอคิว	129	43.14
4.3 ควรชี้แจงมาตรฐานคุณภาพของผลผลิตในสัญญาให้เกษตรกรเข้าใจอย่างชัดเจนก่อนการเซ็นสัญญาและก่อนรับซื้อ	203	67.89
4.4 ควรแจ้งเกษตรกรให้ทราบน้ำหนักที่ถูกหักว่าเกิดจากอะไรและควรให้เกษตรกรเข้าร่วมสังเกตการณ์สุ่มตักน้ำหนัก	214	71.57
4.5 บริษัทควรแจ้งกำหนดวันที่ไม่ต้องการให้ชัดเจนเพื่อที่เกษตรกรจะได้คัดมันก่อนนำมาขาย	249	83.27
4.6 ควรมีใบเสร็จให้เกษตรกรทุกครั้งเมื่อเบิกปัจจัยการผลิตเพื่อนำมาเป็นหลักฐานในการตรวจสอบการหักเงินของบริษัท	119	39.79
4.7 ควรจ่ายเงินหลังรับซื้อไม่เกิน 15 วันและควรจ่ายเงินให้ตรงตามกำหนด	210	70.23

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงข้อเสนอแนะต่อการปลูkmันฝรั่งแบบมีพันธะสัญญาของเกษตรกรเป็น 4 ด้าน ดังนี้ (ตารางที่ 4.6)

1. ด้านข้อกำหนดในสัญญาการปลูkmันฝรั่ง พบว่า เกษตรกรสองในสาม (ร้อยละ 68.89) มีข้อเสนอแนะให้ปรับราคาขายผลผลิตจากเดิมกิโลกรัมละ 8-9 บาท ควรปรับเป็น กิโลกรัมละ 9-10 บาท รองลงมา ร้อยละ 33.77 บริษัทควรลดระยะเวลาการจ่ายเงินให้เร็วขึ้นจากเดิม เป็น 15 วัน
2. ด้านการให้คำแนะนำและการส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรสองในสาม (ร้อยละ 66.56) มีข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่ควรเยี่ยมชมเยี่ยนให้คำแนะนำเกษตรกรทุกๆ 1 หรือ 2 สัปดาห์ อย่างสม่ำเสมอและควรให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาทุกช่วงการเจริญเติบโต รองลงมา ครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 51.17) เสนอแนะให้บริษัทจัดให้มีการอบรมเรื่องการใช้สารเคมีและควรแนะนำ เกษตรกรให้เข้าใจทุกครั้งก่อนเบิกสารเคมีไปใช้ และ ร้อยละ 50.16 เห็นควรให้จัดการอบรมและ แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเกษตรกร เจ้าหน้าที่ และผู้รู้ เกี่ยวกับการผลิตมันฝรั่ง
3. ด้านบริการสินเชื่อ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.95) มีข้อเสนอแนะให้คัด หัwpันธุ์ที่มีคุณภาพก่อนส่งมอบให้เกษตรกรและควรจัดหาหัwpันธุ์ราคาถูกให้เกษตรกร และ รองลงมา ร้อยละ 66.56 ข้อเสนอแนะให้บริษัทหาสารเคมีที่มีประสิทธิภาพและราคาถูกให้เกษตรกร นอกจากนี้ควรมีสารเคมีหลายๆชนิดให้เกษตรกรเลือกใช้ และควรเปลี่ยนชนิด/ยี่ห้อของสารเคมี ตลอดเพื่อป้องกันการดื้อยา และร้อยละ 57.52 เสนอแนะให้บริษัทเตรียมปัจจัยการผลิตให้พร้อม ก่อนปลูกเพื่อสามารถเบิกจ่ายให้เพียงพอและทันเวลา
4. ด้านการให้ความสะดวกและบริการรับซื้อผลผลิต พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.27) มีข้อเสนอแนะให้บริษัทแจ้งดำหนัที่ไม่ต้องการให้ชัดเจนเพื่อที่เกษตรกรจะได้คัด มันก่อนนำมาขาย รองลงมา ร้อยละ 71.57 ข้อเสนอแนะให้บริษัทแจ้งเกษตรกรให้ทราบน้ำหนักที่ ถูกหักว่าเกิดจากอะไรและควรให้เกษตรกรเข้าร่วมสังเกตการณ์สุ่มคัdn้ำหนัก และร้อยละ 70.23 เสนอแนะให้บริษัทจ่ายเงินหลังรับซื้อไม่เกิน 15 วันและควรจ่ายเงินให้ตรงตามกำหนด